

Öt év a kétszázból

(Barangolás egy leckekönyvben)

A kétszáz éves erdészeti felsőoktatás apropóján elővettem a leckekönyvemet, és annak okán néhány gondolat futott át az agyamon. Ezeket szeretném megosztani olvasóimmal.

Az 1962. évben iratkozott évfolyamról van szó, akik – általánosságban – 1967. évben valétáltak. Abban az időben ismeretlen fogalom volt a kredit, pláne a bolognai folyamat, vagy a felsőoktatási integráció egyaránt. Emiatt – később született, szerencsésebb olvasóim tájékoztatására – röviden bemutatnám a korszakot, amelyik alatt az Alma Matert koptattuk.

Jellegetességek az Egyetemen

– 1962-ben nyilvánította (újra) egyetemi rangú intézménnyé az Alma Matert az Elnöki Tanács, így a mi évfolyamunk volt az első, aki végig „egyetemre járt”.

– A mi évfolyamunkat oktatta olyan tanár, aki még Selmechányán kezdte a tanári pályafutását, például minket okított utoljára ábrázoló geometriára *Stasney Albert*, akit a későbbi korok már csak a két kutyája kapcsán ismerhettek... Nekünk már nem adott elő – sajnos – *Sébor* professzor, de őt kísértük utolsó útjára – régi selmeci szokás szerint – szalamanderrel az „új” egyetem első díszdoktoraként.

– Ekkor lehetett az intézmény a története során az egyik legkisebb. A két kar összesített hallgatói létszáma – a levelező „testvérekkel” együtt – nem volt több hatszáznál.

– Ez idő szerint volt OB I-es a SMAFC kosárlabdacsapata, két válogatott – egyetemista – játékosal.

– Az egyik balekbálon fellépett az Ilés együttes Előd-zenekarával a frissen érettségizett Koncz Zsuzsa, és néhány évvel később koncertezett az egyetemi KISZ-házban az Omega együttes is.

Tanrend

Akkor még „kötelező” volt az órákra járni, mert néha „katalógus” volt, ahol bizony kiderült, ami kiderülhetett. Kötelező volt a tanrend is, azaz nem lehetett választani, a félév első napján kihirdették a felveendő tárgyakat és a hozzá tartozó óraszámokat, amit megfelelő formájú vizsgával kellett a félév végén abszolválni, utolsó lehetőségként a piros

(*barmadik*) utóvizsgával. Aki ezt sem teljesítette, azt évismétlésre „visszaírták”.

Tankönyv nem volt (az azóta klasszikussá vált *Pankotai-Herpay Erdészeti szállítástana* 1965-ben jelent meg). Jegyzet is csak ritkán akadt, így arra szorítottunk, amit az előadáson lejegyeztünk – már ha sikerült. (Másodévből valami pihent elme a dékániból például délután kettőtől négyig osztotta be a fizika előadást, amit nem lehetett alvás nélkül kibírni. Abból a jegyzetelésből tanulni! Na, ezért nem lettem egy Szilárd Leó.)

Felszerelés

Még tanultunk róla, és használtuk – a logarlécet. A geodéziai számításokhoz a tanszék rendelkezett néhány tekerős, mechanikus számológéppel (Brunswiga), csak később kapott az intézmény egy magyar fejlesztésű, Hunor márkájú elektronikus számológépet, ez volt a technika csúcsa. Végzésünk után két évvel a Holdon járt Neil Armstrong. Valószínűsítem, hogy útjának pályaelemeit nem Brunswigával számolták. Viszont az akkori egyetemi technika nem volt rosszabb, mint a magyar átlag, emiatt nem éreztük magunkat alacsonyabb rendűnek.

Emlék ebből a korból: hátrametszés-számításához szükségem volt egy Brunswigára. A tanszék egyik helyiségében az ott tartózkodó oktató rámutatott egy ajtóra, ott vannak a gépek. Mielőtt benyitottam volna, hátranyaltam a frizurámat, megigazítottam a derékszíjamat és illendően kopogtam. Mivel nem kaptam választ, ezért bátortalanul benyitottam. Az ajtólap mögött polcsort találtam a számológépekkel, ugyanis az ajtó vakajtó volt. Szabó adjunktus úr tán még most is röhög rajtam.

A földméréstan oktatásához rendelkezésre álló műszerek elég újak voltak – kivéve a busszólákat –, mert azokat akkor már nem gyártották. (Magasságos GPS! Van-e valaki, aki tudja még, hogy mire jó a busszola?) Arra is emlékszem, hogy *Csanády Etele* adjunktus kémiagyakorlatainak reakcióegyenletek kellő demonstrálására – sajnos – mindig volt elég vegyszer.

Az Egyetemnek volt két – eléggé leharcolt – Ikarus (31-es) busza, ezzel járunk a Szárhalomnál messzebb lévő gyakorlatokra. (A Lövérékbe mindig gyalog mentünk.)

Tantárgyak

Utólagosan – és önkényesen – csoportosítottam az öt év során hallgatott tantárgyainkat az alábbi felosztás szerint:

Erdészeti jellegű alaptárgyak

Geológia, Erdészeti kémia, Növénytan, Éghajlatlan, Állattan.

Erdészeti szaktárgyak

Talajtan, Növényrendszertan, Talaj-mikrobiológia, Erdőbecsléstan, Erdőműveléstan, Állattan (rovartan), Erdészeti géptan, Erdőtelepítés-tan, Növénykórtan, Erdőhasználat-tan, Erdőrendezéstan, Vad- és halgazdálkodás, Fatechnológia, Erdészeti üzemtan, Mező- és legelőgazdálkodás.

Műszaki jellegű alaptárgyak

Matematika, Ábrázoló geometria, Fizika, Műszaki rajz, Mechanika, Elektrotechnika, Géptan (általános.)

Műszaki jellegű szaktárgyak

Erdészeti földméréstan, Fotogrammetria, Erdészeti magasépítéstan, Erdészeti szállítástan, Hidrotechnika – meliorizáció.

Nem szakmai tárgyak

Filozófia, Politikai gazdaságtan, Tudományos szocializmus, Orosz nyelv, Német nyelv, Erdészeti (?) jog, Könyvtvitel, Testnevelés.

Szemeszter	Erdészeti alap	Erdészeti szak	Műszaki alap	Műszaki	Nem szakmai	Összesen
I/1.	14		15		7	36
I/2.	13		18		5	36
II/1.	9	7	15		5	36
II/2.		12	16		5	33
III/1.	5	13	8	7	4	37
III/2.		25		7	4	36
IV/1		18		13	5	36
IV/2.		19		12	5	36
V/1.		19		17		36
V/2.		19		12	5	36
Összesen	41	132	72	68	45	358
%	11,5	36,9	20,1	19,0	12,6	100,0

A fenti tárgyak szemeszterenkénti megoszlása

Talán a bolognai folyamat szempontjából érdekes, hogy az egyes tárgyakat milyen összetételben és mikor tanultuk. Erre táblázatot szerkesztettem, ami a heti óraszámokkal ábrázolja a félévenkénti megoszlást.

A táblázatból először az derül ki, hogy – oh! Irgalom atyja, ne hagyj el – többnyire heti 36 óránk volt, és még tán szombaton is volt előadás.

Az összesítésből továbbá az is kirajzolódik, hogy az alapképzés – mindkét ágon összesen – a teljes idő 31,6%-át tette ki, a szakképzés pedig – megint összeadva – az összes idő 55,9%-a, míg a nem szakmai képzés aránya alig haladta meg az idő tizedét (12,6%).

Nem a fenti táblázatból derül ki – külön kiszámoltam –, hogy az előadások (*elmélet*) óraszama és a gyakorlatok (*benne a szemináriumok is*) aránya

45,5–54,5%, azaz közel 10%-kal volt több a gyakorlati órák száma, mint az előadásoké.

Piacképesség

Ez mai fogalom, akkor – még – nem affektáltunk ennyire. Mindemellett célszerű megvizsgálni, hogy milyen volt a többnyire műszaki – többnyire erdészeti – tárgyak hányada. Az alap- és szaktárgyak összesített aránya szerint (*szintén a táblázatból*) 48,4% az inkább erdészeti, mellette 39,1% az inkább műszaki jellegű tárgyak aránya. Ebből következően azt lehet mondani, hogy *belőlünk szó szerint erdőmérnököket képeztek, amiben fontos az erdő-, de igen kiemelt szempont volt a -mérnök is.*

Saját pályámból adódóan – erdészeti körben soha nem dolgoztam – a fentiek hatását a saját bőrömon éreztem. Hét évig a vízügyi szolgálat adott feladatot, utána – posztgraduális képzés mellett – az építés-

ügyben ragadtam meg. Klasszikus pályaelhagyóként mégis azt mondhatom, hogy soha nem bántam meg azt, hogy erdőmérnöként végeztem, és – ha egyáltalán ez jelent valamit – igyekeztem büszke is lenni erre. Rövid vizsgálatot végeztem évfolyamtársaim sorsát elemezve, és megállapítottam, hogy a 65 valétálóból legalább 10 fő aktív korában – hozzám hasonlóan – teljes pályaelhagyó volt, nem beszélve azokról, akik rövidebb-hosszabb ideig szintén azok voltak.

Természetesen felvetődhet, hogy a belénk fektetett buzgalom egy része elveszett, ha nem erdészésként dolgoztunk. Szerintem más a kép: a pályaelhagyókat foglalkoztató területek nyertek vele például komplex szemléletet – biztosan konkrét ismereteket is –, emiatt veszteség senkit nem ért.

Lejegyezte: **Kádár Zoltán**, született Kádár Pál, alias Gólyatöcs, aki 1967-ben valétált

Elutasította a bíróság...

Másodfokon elutasította a bíróság a NIMFEA Természetvédelmi Egyesület keresetét, amelyben közérdekű adatok kiadásának megtagadása miatt indított pert a Bács-Kiskun Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Erdészeti Igazgatósága ellen, mert a felperes nem határozta meg a kért adatok pontos körét.

A Bács-Kiskun Megyei Bíróság indoklása szerint az erdőgazdálkodási szabályok megsértése mindig konkrét magatartással vagy annak elmulasztásával valósul meg, és a felperes részéről konkrét adatszolgáltatásra vonatkozó, egyértelmű kérelem sem az alpereshez írt levelében, sem a keresetében nem volt.

A másodfokú bíróság az indokok alapján az első fokú határozatot megváltoztatta, és az egyesület kérelmét teljes egészében elutasította. A bíróság ugyanakkor az alperes jogi képviselőjének keresetét is elutasította, melyben üzleti titokra hivatkozással kérte a kereset elutasítását. A NIMFEA Természetvédelmi Egyesület 2008. februárban indított pert a Bács-Kiskun Megyei MGSZH Erdészeti Igazgatósága ellen, közérdekű adatok kiadása miatt. A hatóság ugyanis kérésük ellenére nem adott tájékoztatást az állami tulajdonú DALERD Zrt.-ről, az ellenük az erdőgazdálkodási előírások megsértése miatt, 2002 óta indult eljárásokról.

A felperes képviselőjét a Védegyelet jogsegélyszolgálatára látta el. *Sallai R. Benedek*, a NIMFEA Természetvédelmi Egyesület ügyvezetője az ítélethirdetés után az MTI-nek elmondta: a civil szervezet az erdők védelmével foglalkozó tevékenysége során kíváncsi arra, hogy az állami erdőgazdálkodók miként veszik figyelembe az erdészeti és természetvédelmi előírásokat. Az ügyvezető

szerint az első fokú döntés adatvédelemmel kapcsolatos döntés, amit a másodfok is helyben hagyott, tehát az adatvédelmi törvény alapján kötelező kiadni minden erdőgazdálkodással kapcsolatos adatot.

Sallai R. Benedek kiemelte: az ítélet szerint a kérelmet pontosan kell megfogalmazni, és pontosan kell az adatfajtákat megkérni. Hozzátette: megvizsgálják, hogy a Legfelsőbb Bírósághoz fordulnak-e.

(MTI)

Meddig „nyelnek” még...

Az európai erdők szénmegkötő képessége hetven százalékkal nőtt a legutóbbi 60 évben a kedvező éghajlati viszonyoknak, a levegő megemelkedett szén-dioxid- és csökkenő nitrogéntartalmának köszönhetően.

Ám ez a tendencia megfordulhat a „bioenergia-lobbi” miatt. Tudjuk: az Európai Unió célul tűzte ki, hogy 2020-ig energiaigényének legalább 20 százalékát megújuló forrásból szerzi be, s a közlekedésben használt üzemanyag 10 százalékának bioüzemanyagnak kell lennie. Csakhogy szénmegkötés szempontjából az energiaerdők telepítése nem lesz olyan hatékony, mint az öreg erdőké, hiszen az utóbbiak hektáronként 100-240 tonna szén megkötésére képesek; míg az új faállományok mintegy 40 tonna szén képesek elnyelni az újabb vizsgálatok

szerint. Az éghajlatváltozásból adódó aszályok, szélviharok és a kártevők támadása ráadásul egyaránt lassítja a természetes és az energiaerdő növekedését, s így mindegyiknek csökkenti a szénmegkötő képességét is.

(Élet és Tudomány)

Október

Napsugárban úszik a táj vidáman
Melegem van az októberi nyárban
Azért a levelek csak-csak lejönnek
Tarka hímökeként a jövődőnek

Alattuk megbújva mégis mi csücsül
Ínyes konyha amit annyit becsül
Tehénszájú, vető és cigány fajta
Bújócskát játszik velem a vargánya.

Feket István